

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Закарпатської області у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні вищими темпами та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування дещо послабилися, але залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 40.0% (найвищі очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – 18.2%) (графік 1). У цілому по Україні респонденти очікують зменшення обсягів виробництва – «мінус» 16.7%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 81.8% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 72.7%), у цілому по Україні – 46.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 81.8% респондентів (у IV кварталі 2022 року – 90.9%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 2.5%;
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.2% (як у попередньому кварталі), у тому числі збільшення реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 40.0% (у IV кварталі 2022 року – 33.3%) (таблиця). У цілому по Україні очікується помірне збільшення обсягів реалізації продукції – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **збільшення обсягів інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%). Водночас респонденти області очікують, що обсяги інвестиційних витрат на виконання будівельних робіт залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 18.2%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 10.3% та «мінус» 17.8% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (третій квартал поспіль) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 16.4%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, високими темпами:** баланс відповідей – 90.9% (як у IV кварталі 2022 року). Водночас респонденти очікують уповільнення зростання цін на товари/послуги, що продають їх підприємства: баланс відповідей – 63.6% (у попередньому кварталі – 90.9%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають курс гривні до іноземних валют, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 7);
- **збільшення витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника нижчими темпами:** баланси відповідей – 36.4% та 45.5% (у попередньому кварталі – по 63.6%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, обмеженість виробничих потужностей (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) та недостатній попит (графік 5).

Очікується, що потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом значно збільшаться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти продовжують називати наявність інших джерел фінансування та занадто високі ставки за кредитами. Вище, ніж у попередньому опитуванні, респонденти оцінюють вплив занадто складної процедури оформлення документів (графік 9).

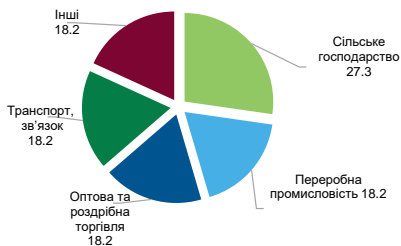
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

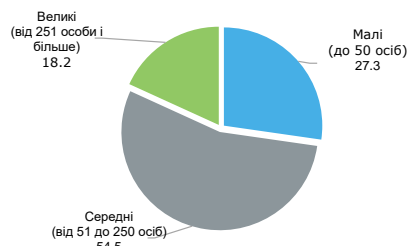
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився та оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 36.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 27.3%). У цілому по Україні – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0%);
- **підприємства області мають залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у IV кварталі 2022 року – 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

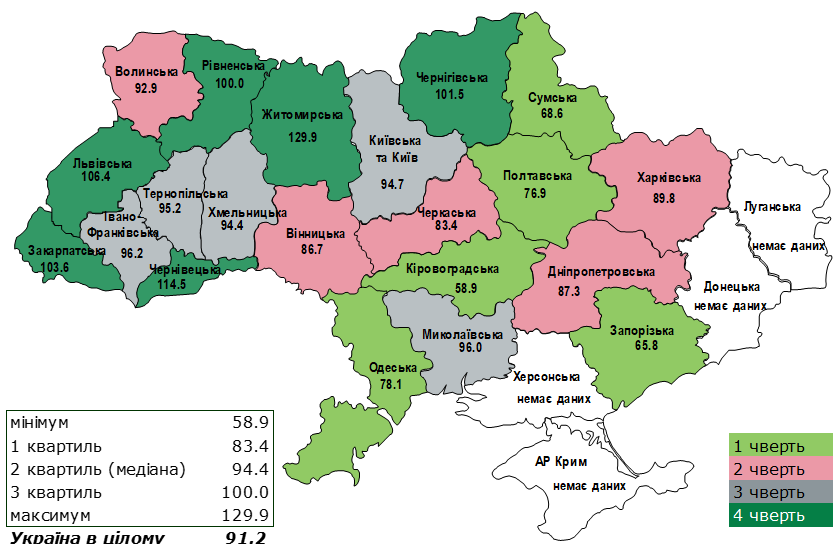

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 30 січня – 22 лютого 2023 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

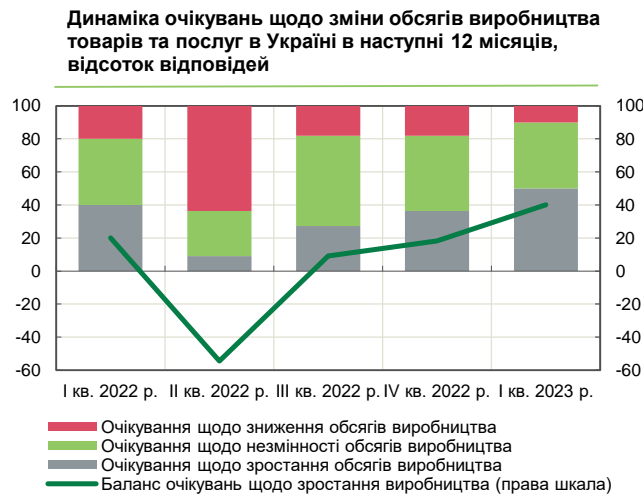
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	10.0	-36.4	-18.2	0.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	-18.2	-20.0	18.2	18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-20.0	-18.2	9.1	-18.2	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	0.0	18.2	-18.2	9.1
кількості працівників	0.0	9.1	-9.1	-9.1	-9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

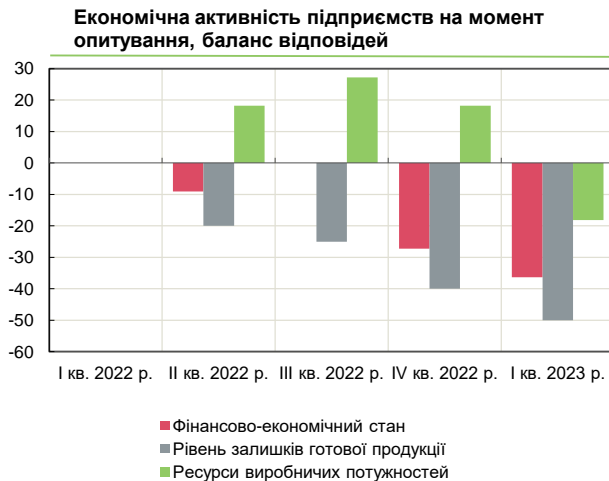
Графік 1

Графік 2

Графік 3

Графік 4

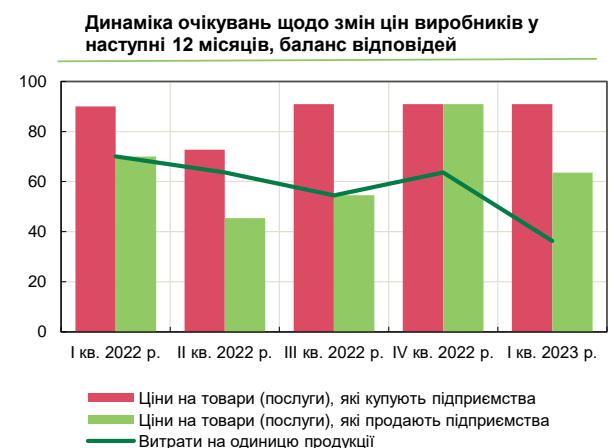

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

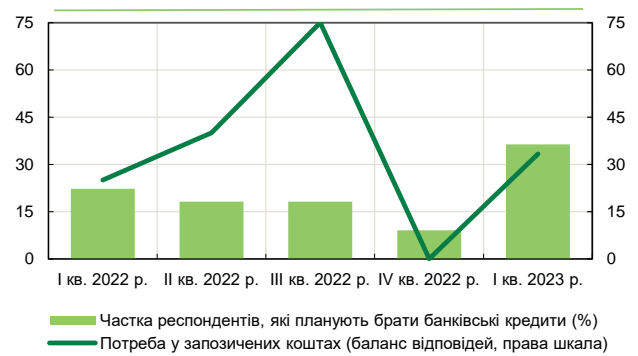
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

